ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ГАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 корони.

Ч. 12. Чернівці, дня 21. марта (3. цьвітня) 1903. Рік VI.

Тарас Шевченко.

Наш нарід терпів колись страшну не волю, так що вже не жив, а лиш животів. Можна було сподівати ся, що рускому народови таки не буде житя, що він так знидіє цілком. Але Бог судив иначе. Правда, тепер также ще дуже сумно на нашій земли, де лиш жиють Русини, чи то на Буковині, чи в Галичині, чи на Україні. Всюди тут не ми панами-ґаздами, а зайди-чужинці. Про братів на Угорщині й не споминаємо, таке лихо їх присїло. Та вже є ознаки, що руский нарід не загине, що збудить ся до людского житя, що настане час, коли і ми зажиємо так, як другі народи. Вже починає зоріти і у нас. Находять ся сьвітлі люди, що радо, з серцем і душею, помагають народови і научають єго поборювати біду. Правда, таких сьвітлих людий в нас ще дуже мало, і тому помічпорада нам мужикам ще дуже слаба. Але Господь Бог допоможе, що, коли покінчать наші мужицкі діти високі школи, про сьвітивши свій розум й своє серце правдивими науками, стане нам значно лекше. Але що тепер й тих небогато сьвітлих людий взяли ся так щиро нам до помочи, маємо дякувати найбільше Тарасови Шевченкови, що своїми безсмертними віршами-піснями загрівав і загріває всїх до ревної праці для покривджених мужиків. То робота Шевченка, що тепер наука йде народови в ріжних ґазетах і книжках, що деякі сьвітлі одиниці старають ся по селах з'єднувати людий в хосенні спілки просьвітні і господарскі, що скликують нарід на віча, аби голосно і відважно жадав своїх людских прав, що учені люди, як рідні брати, опікують ся темними і помагають їм по своїм силам і то словом і ділом. Розуму, то є сили, в нас прибуває. Отся сила в нашого народу бере ся від того, що ми маєм вже своїх учених людий-поклонників великого нашого учителя Шевченка. Нам би треба лиш бажати, щоб їх число все більшало і щоб колись загріли ся саєвом Шевченка всї наші люди, цїлий руский нарід. Тогди аж запанує правда й воля по цїлій нашій Україні-Руси.

26. лютого минуло вже 42 роки, відколи нестало межи нами Тараса Шевченка. Русини в Чернівцях будуть небавом обходити сьвято Шевченкове як що року в сей час. Будуть прегарні співи, деклямациї й промови на память незабутого Тараса. Певно зійде ся до Чернівців на се торжество сила народу, щоб пошанувати єго безсмертне імя, загріти ся єго величними піснями до дальшої праці і набрати ся сьвіжої сили та надії, що праця не даремна, а принесе великий пожиток нашому народови. Рік-річно споминають Русини в Чернівцях свого батька Тараса, тай всюда, де лиш жиють сьвідомі Русини, відбувають ся такі торжества. Кождий Русин повинен знати, чим був для нас Шевченко. Належалоб ся, щоби у всїх місточках і селах, по всїх школах і читалнях на Буковині устроювали таке сьвято, бо пісні Шевченка і єго цїле житє з всїма єго муками

за волю і правду народу розпалюють і найтвердші серця, накликують до науки, до розумної праці і до любови ближнього. Коли сьвято Шевченкове стане справді всенародним сьвятом, коли цілий наш нарід перейме ся науками великого мученика-Тараса, тогди аж ми станемо на рівні з другими народими, тогди устане кривда й неволя, а запанує правда й воля.

Тарас Шевченко то наш найславнійший поет-пророк, що мучив ся весь свій вік лиш на то, щоби придбати цілому рускому народови волю і долю. Він родив ся 25. лютого 1814 р. під соломяною стріхою в Моринцях коло Києва. Єго родичі були крепаками-невільниками, і се кріпацтво спадало і на него. Доки жили родичі, то ще житє єго не було гірше від житя других кріпацких дітий. Та на 10. році житя втратив він свою матір, а на 12. році батька. Тепер осиротілий Тарас сидів нераз під плотом в подертій сорочці та думав про свою гірку сирітску долю. Але мачуха не давала єму дармувати. Він мусів пасти череду літом, а зимою ходити до дяка на науку, у котрого був він попихачем, а не учеником. Чудова природа розбудила в нім охоту до рисованя; він рисував нераз сидячи в бурянї, коний, москалів . . . Він бажав з цілого серця науки, блукав від одного учителя до другого, та не міг найти людского; він каже: „Ходив я та плакав, та людий шукав — щоб добру навчили“. Пізнійше він згадував свій дитинний вік такими словами:

. . . Як побачу
Малого хлопчика в селї,
Мов одірвалось од гиллї.
Одно однїсеньке під тином,
Сидить собі в старій ряднинї.
Менї здаєть ся, що се я,
Що се-ж та молодість моя“.

Всї збиткували ся над бідним сиротою, більше били, а меньше учили, аж доки не взяли єго до паньского двора на службу. Він став комнатним козачком. Пан єго Енґельгард їхав часто по великих містах і брав з собою цікавого Тараса. Пан побачивши в нім незвичайну охоту до малярства, посилав єго в Варшаві на науку малярства, бо надіяв ся великого хісна з ученого кріпака, міг мати з часом велику вигоду, коли єго кріпак добре вивчить ся малювати. Енґельгард виїхав до Петербуга та взяв і туди Тараса. Шевченко вчив ся дальше малярства та мучив ся страшно, видячи волю і незалежність других людий. Гірка єго минувшість, кріпацтво, доводило єго до розпуки. Але Тарас не загинув, єму усьміхнула ся тут красша доля. Він познакомив ся з кількома щирими та сьвітлими людьми. Се знакомство принесло велику полекшу душі Шевченка. Розмови з ними і книжки бистро двигнули в перед осьвіту Тараса. Він нераз читав цілими ночами усе, що лиш попало у руки. Ті славні мужі дізнавшись про єго гірку неволю, яка єго нераз доводила до божевіля, постановили конче єго викупити з кріпацтва. По довгих заходах вдало ся се хороше діло тим сьвітлим мужам, они купили єму волю за дві тисячі пятьсот рублїв. Маючи 24 роки став Шевченко вільним чоловіком. Тепер почала ся найкрасша пора єго житя. В два роки пізнійше вийшов єго Кобзар в Петербурзї. На Українї повитали Кобзаря з нечуваним запалом. А Шевченко писав тепер одну чудесну пісню за другою. От до борби за волю кличе Тарас так:

Боріте ся — поборете!
Вам Бог помагає;
За вас сила, за вас воля
і правда сьвтая.

Та не довго, бо лиш 9 років, то є до 33 року житя, сьпівав наш кобзар на волї; бо за поезиї, в котрих виступав проти тих, що нївечать єго рідний нарід, закований в тяжкі кайдани кріпацтва та духової неволї, засудили Шевченка за надто остро, не людско. 1847 року вислано єго в пусті степи за Уральом, де мав служити простим вояком ціле житє, де нераз не сьмів нї читати, нї писати, нї малювати, хоть се становило суть єго житя. Він немав нераз цілими місяцями вістки з рідного краю, котрий любив так горячо, як нїхто. Любов до рідного краю і народу була у него превелика. Він так каже про сю любов:

Я так єї, я так люблю
Мою Україну небогу —,
За неї душу погублю.

А своїх земляків завзиває:

Любіте ся, брати мої,
Україну любіте,
І за неї безталанну
Господа моліте.

На щастє України вдало ся єго сьвітлим покровителям виєднати єму волю. Та не довго судило ся єму співати про волю — долю України. Ще 4 роки працював він без упину. Він вмер 26. лютого в Петербурзї, бо страшна неволя знищила була єго здоровлє. Смерть Тараса громовою вістию понеслась по всїй Українї-Руси. Тепер спочиває Шевченко коло Канева на Чернечій Горі, що тепер зве ся Тарасовою, на котрій бажав собі поет поставити хату і доживати свого віку, працюючи для народу. Слава єго памяти.

Письмо з Іспаса

(*Вижницкого повіта*).

В недїлю, 1. марта, відбув ся роковий збір читалнї „Рускої Бесїди“ в Іспасї під проводом Юрія Павлюка Іванового при участи 40 членів. В касї найдено 5 корон і 23 сот. Незначний стан каси оправдує ся тим, що число членів за три роки істнованя читалнї зійшло помимо малої вкладки, бо лиш 50 сотиків, на третину; бо коли підчас заснованя читалнї вписало ся 123 членів, вплатило вкладку лиш 88, на другий рік 1901 вплатило вже лиш 45, а на 1902 всего лиш 24 членів. Заряд читалнї був тому приневолений покривати видатки із засобу з попередних років. Видатки має товариство річно сї: пренумерата „Рускої Ради“ 4 кор., „Громадского Голосу“ а тепер „Хлопскої Правди“ 3 кор., „Зорї“ 1 кор., „Приятеля 5 кор., „Науки і Розваги“ 2 кор., членьска вкладка до „Просьвіти“ 2 кор. 40 сот., Православний Календар 60 сот., осьвітленє в зимі 1 кор., почтове порто і прибори до писаня 2 кор., разом 21 кор.; а вкладок членьских 24 рази по 50 сотиків робить 12 кор. отже недобір 9 кор. покрито з засобу, та ще в касї лишило ся готових 5 кор. 26 сот.

Стан бібліотеки такий: всїх книжок є 108 Є то книжочки „Просьвіти“, „Рускої Бесїди“ і кілька з товариства Качковского. Господарі мало користують ся ними, хоть є кілька очитаних примірних громадян, що беруть до дому цїлими купами і читають з заінтересованєм книжочки о землеписи і всесвітній історії. За то підростаючі хлопцї, покінчивші шкільну науку, розхоплють книжочки цїлком, о чім сьвідчить книжка бібліотекаря і скоре з'уживанє їх, так що більшу часть треба дати оправити. Видїл удав ся до „Просьвіти“ з просьбою о дарунок народних книжок і читалня получила 83 книжцї вартости 26 кор., за що складаємо сим щиру подяку. Що до стану просьвіти громадян, то є їх переважна половина письменних, та що з того, коли найлїпші колишні ученики рідко коли возьмуть книжку до рук і дальше не просьвічують ся. Поодинокі з них хиба йдуть по сусїдских селах за гроші прочитати псалтирю. Наразї не видко жадного поступу громади до лїпшого. Піятики нема, хиба ті вічні закуски і частованя по кождім засїданю громадскої ради. Члени сходять ся що сьвята і недїлї, хотяй лиш в малім числї. Видїл читалнї має тяжку борбу з противниками сьвітла.

Наша читалня на загальних зборах ухвалила одноголосно резолюцию, що кождий єї член має найменьше 1 корону жертвувати на закуп 2 пражин ґрунту яко підвалину і вибудувати дім. Зараз посипали ся корони і зібрано таки зараз на місци 60 корон, з чого припадає найбільше на вирозумілого шляхтича п. Василя Тотоєскула, котрий дарував 20 ялиць з свого лїса. На внесенє директора Антона Синюка ухвалено одноголосно сю складку ужити лиш на закуп ґрунту і назначено чотирох членів, що мають винайти відповідну парцелю під дім читальняний. Членьску вкладку підвисшено на 60 сот.

Збір поручив пятьом присутним членам громадскої ради, аби спонукали сю раду, щоби приязно відносилась до читальників і жертвувала відповідну запомогу на мужицку бурсу в Чернівцях і не сприяла нашим неприятелям-пявкам.

До новогу видїлу увійшли: Андрій Труфин Григорія голова, Олекса Труфин Григорія заступник голови, Николай Горюк касиєр, Василь Туркевич бібліотекар, Іля

Храпко писар, Юрій Павлюк Іванів і Тимофій Яцко заступники. Збори закінчив предсїдатель директор Синюк окликом на честь цїсара а хор відсьпівав в три голоси „многая лїта“ і ще кілька народних пісень, що одушевило участників до нової дїяльности.

Письмо з наших гір.

Дорогі братя Гуцули! Час би і нам взяти ся до якогось дїла, а то до того, котрого нам в теперішнім часї дуже потрібно, до орґанїзациї і то так, як робять то наші братя на долинах.

Чи потрібна для нас Гуцулів орґанїзация і як перевести єї? На то коротка відповідь. Потрібна дуже для нас орґанїзация, бо в теперішнім часї Товариство акцийне (зване пруске) лиш де тілько мало який заробок лїсовий (в так званих бутинах), віддало в руки пявкам а навіть Жабївска фундация Скарбківска віддала все в руки пявкам, котрі як Абрамко, Шльома і Їдло робять як Турки невільниками, бо як перебрав Абрамко, то зараз передав щербатому Мошкови або Янклеви, а такий Мошко або Янкель посилає обзирати бутин трох або чотирох завідцїв (котрі перебирають бутин на гурт, званий сикман). Ті пообзиравши бутин, хотять єго перебрати оден від другого борше та спускають на остатну цїну, а така пявка уже дивить ся, щоби тому дати бутин, котрий добрий ґазда, що має ґрунт, бо він безпечний на гроші, і неоден такий але майже усї завідчики ґрунта і полонини чэрез завідчину протрачуоть.

Отож братя дорогі, Підгіряни і Гуцули з кождого села, зберім ся до купи і зорґанїзуймо ся. Лишень треба до того прилагодити ся, щоби уміти то зробити. Ви не бійте ся, що пявки будуть страшити спровадженем робітників з иньших сторін, бо ті не підуть, бо вони нездібні до тої роботи; із-за гори (з Угорщини) не підуть, бо будуть ся бояти, а Італїянів пявки не спровадять, бо вони богато дорожші, як наші робітники, а пявки бутини мусять рубати і мусять вам дати добру цїну. Але остерігаю Вас, умовляйте ся з ними лише денно, а не так як тепер, що дасть тобі 10 зр. „форшусу“ на лупенку і маєш цїле лїто робити, а в осени як підуть чотири пявки дерево перебирати, то як тебе обрахують, то ще і цїлу осїнь маєш робити, абись ся відробив, а за возїнку (звану „на цуг“) як возьмеш 20 зр. або 30 зр., то робиш цїлу зиму з парою коний і ще маєш віддавати часом у двоє, як тебе з „раваша“ на „добрий“ обрахують („раваш“ гуцульске письмо, рахунок, а „добрий“ значить 12 цальовий кльоц). А як не віддаєш, то зараз до суду, а в судї така пявка поставить адвоката, хотьби справа була лишень на 5 зр. і мужик хоть робив цїлу зиму, то має ще конї продати і за цуґи віддавати.

Раджу Вам усїм, орґанїзуймо ся сеї весни а в кождім селї повинно ся найти трох або чотирох таких людий, котрі щось більше розуміють і що не пожалують труда, щоби нарід трохи привчити. Нам треба жадати, щоби нам платили денно, пішим робітникам від 1 зр. 20 до 1 зр. 50 а з кіньми від 5 зр. до 6 зр. денно, а тоті, що провадять сплави (дараби), також мають жадати підвисшеня від кльоца або куб. метра, щоби за дурно чоловік не важив житєм і не робив на дерунів (щоби вони мали защо повозами їхати).

Тому ще раз до Вас любих Підгірян і Гуцулів відзиваю ся і прошу Вас, збираймо ся і орґанїзуймо ся. Пренумеруймо оден як другий ґазету „Руску Раду“, котра богато нас научить, як видобути ся з рук лихварів та пявок, щоби не пропасти.

Письмо з Синівцїв долїшних

(Серетского повіта).

Наше село лежить на схід сонця від молдавского місточка Мигайлені. За це село нїхто не чув доси щось доброго а злого було тілько, що годї списати. Та якось завитала до нас щира порадниця „Руска Рада“; та люди, котрим я читав, зразу ще єї добре не пізнали, а як кілька разів прочитав, то багато дали ся наро-

зумити. Як я читаю, а вони слухають, то розсудні кажуть, що варта слухати, иньшим знов байдуже. Оттак читаю їм раз про читалні, каси райфайзеньскі і иньші хосенні заведеня, і декотрим прийшло до голови, що то би добре і нам такі товариства мати, що й ми могли би добити ся ліпшої долї. Минувшої неділї прочитав я їм „Руску Раду“, а коли дочитав ся до того, що в селї Розтоках заснували тамошні ґазди касу, то це зробило трохи не всїм нащим селянам велику охоту і собі взяти ся до сего діла. Кількох стали про це говорити, як би то і в нас так зробити, щоби й ми вже не ходили пявкам кланяти ся. Як учули про се богачі, то зачали казати, та на це треба буде свій ґрунт заложити, це до біди все село може привести та до жебрацтва. Чому вони на це так відрікали? бо боять ся, шо бідний не прийде до них у тяжкий час продавати кавалок поля на роки або й на віки. А найбільше спротивляв ся Дьордїй Бідолах, котрому наша темнота дуже до вподоби; легкодухи додавали єму путерї, але розважнї добре їх висміяли та якось то противники умовкли. На сім минула неділя.

В понедївнок пішов Василь Захарійчук, Дьордїй Цікало і Михайло Бабій Ґеорґія по селу майже до кождого господара до хати і питали ся чи пристануть до каси; в той спосіб допитали 40 чесних ґаздів.

Тепер просимо наших щирих заступників, щоби нас порадили, бо ми уже готові касу запровадити. Також виразно хочемо, аби наша каса була руска, бо всї ми Русини нема між нами Волохів.

Два старцї.

(Дальше.)

VII.

Відійшов Єлисей верстов пять, стало свитати. Сїв він під дерево, розвязав торбу, став рахувати. Порахував, лишило ся 17 рублїв і 20 копійок. „Ну“, думає, „з сим за море не переїдеш! А Христовим іменем збирати — аби більше гріха не було. Кум Єфим і сам дійде, за мене свічку поставить. А на минї, видко, обіцянка до смерти лишить ся. Та боле, Господар — ласкав, потерпить“.

Підвів ся Єлисей, стряс тайстрою за плечима і пішов назад. Лиш село обійшов навкруги, аби єго люди не виділи. І швидко дійшов Єлисей до дому. Туди йшов — тяжко здавало ся, иноді на силу плїв ся за Єфимом; а назад пішов, так єму Бог дав, що йде тай утоми не чує. Іде за играшку, палицею вимахує, по 70 верстов на день уходив.

Прийшов Єлисей до дому. Уже з поля зібрали. Зрадували ся домашні свому старенькому, стали розпитувати: як і що, чому від товариша лишив ся, чому не дійшов, до дому вернув ся? Не став розказувати Єлисей. „Та не позволив“, повідає, „Господь; розтеряв дорогою гроші і лишив ся від товариша. Тай не пішов. Простїть, Христа ради!“ І віддав старій решту гроший. Розпитав Єлисей за домашнї справи: все гаразд, усю роботу поробили, занедбаня в господарстві нема, і жиють усї в згоді та єдности.

Учули того самого дня й Єфимові, що вернув ся Єлисей, прийшли питати за свого старого. І їм то саме сказав Єлисей: „Ваш“, повідає, „старий, швидко пішов, розійшли ся ми“, каже, „три дни до Петра; хотїв я єго здогоняти, та тут ось що скоїло ся: розтеряв я гроші, і не було з чим йти тай вернув ся“. Здивували ся люди, як таки, чоловік розумний та так по дурному зробив — пішов і не дійшов лиш гроші розтратив? Подивували ся тай забули. І Єлисей забув. Взяв ся до домашної роботи: придбав із сином дров на зиму, помолотив збіже, прикрив стодолу, попрятав бжоли, віддав 10 пнїв з приплодком сусїдови. Хотїла єго стара утаїти, кілько від проданих пнїв нароїло ся, та Єлисей сам знав, котрі не роїли ся, а котрі роїли ся, і сусїдови замість десяти — сїмнацять віддав. Обробив ся Єлисей, післав сина на зарібки, а сам засїв на зиму волоки плести та копита робити.

VIII.

Увесь той день, коли лишив ся Єлисей у хорих людий — ждав Єфим товариша. Відійшов недалеко тай сїв. Ждав, ждав,

задрімав, пробудив ся, ще посидів — нема товариша. Очи видивив. Уже сонце за дерево зайшло — нема Єлисея. „Чи не обминув-варе“, думає „мене, або не об'їхав (може хто підвіз), як я спав? Та годі-ж не бачити єму! В степу далеко видко. Верну ся назад, думає, а він наперед піде. Позастрягаємо з ним ще гірше. „Піду я далї, на нічлїгу здибаємо ся“. Прийшов у село, попросив десятника, аби, коли прийде такий старчик, відвести єго в тоту саму хату. Не прийшов на нічлїг Єлисей. Пішов далї Єфим, питав усїх — чи не видїоу старчика лисенького? Нїхто не бачив. Надивував ся Єфим і пішов сам. „Здибаємо ся“, думає, „де-небудь в Одесї, або на корабли“, — тай перестав думати.

Здибав ся по дорозї з богомільником. Богомільник у капузї, у підряснику, та з довгим волосєм, був і на Атонї, і в друге йде в Єрусалим. Здибали ся на нічлїгу, розмовили ся тай пішли разом.

Дійшли до Одеси щасливо. Три доби прочекали на корабель. Богомільцїв багато ждало. Були з ріжних сторін. Знов розпитав Єфим за Єлисея — нїхто не бачив.

Добув Єфим білєт заграничний — 5 рублїв стало. Віддав 40 рублїв за їзду туди й назад, накупив хлїба, оселедцїв на дорогу. Набрали на корабель, перевезли богомільцїв, сїв і Єфим з богомільником. Підняли якорі, відбили від берега, поплили морем. День плили щасливо; над вечір зняв ся вітер, пішов дощ, почало гойдати і корабель заливати. Заметушив ся нарід, баби стали голосити і з мужчин, котрі слабші, стали по корабли бігати, місця шукати. Напав і на Єфима страх, лиш він не показав того по собі: як сїв з приходу на покладї, рядом з Тамбовскими старцями, так сидїв цїлу ніч і цїлий другий день і лиш свої тайстри держали і нїчо не говорили. Утихло на третий день. На пятий день приплили до Царгороду. Декотрі подорожні висїдали на беріг, ходили дивити ся на церкву Софії-Премудрости, де тепер Турки панують: Єфим не висїдав, на корабли просидїв. Лиш булку білу купив. Простояли добу, знов поплили морем. Зупиняли ся ще коло Смирни-міста, коло другого міста Александриї тай доплили щасливо до Яфи-міста. В Яфі зсаджують усїх богомільцїв: 70 верстов пішки до Єрусалиму. Тай при зсаджуваню набрали ся люди страху: корабель високий і з корабля вниз на човни нарід кидають, а човен гойдає ся, от-от не попаде в човен, а мимо; двох людий замочило, але зсадили всїх щасливо. Позлїзали, пішли пішки: на третий день в обіди дійшли до Єрусалиму. Стали за містом, на рускім подвірю, білєти підписали, пообідали, тай пішли з богомільником по святих. До самого гробу Божого ще не пускали. Пішли в патриярший манастир, зібрали тогди всїх поклінників, посадили жіноту окремо, чоловіків окремо. Казали пороззувати ся та посїдати на навкруги. Вийшов чернець з полотенцем і став усїм ноги вмивати; умиє, втре тай поцїлує, і так усїх обійшов. Єфимови ноги обтер і поцїлував. Вистояли вечірню, утреню, помолили ся, свічки попоставляли та подавали на поминки за родичів. Тут і нагодували, і вина давали. На другий день рано пішли в келию Марії Єгипетскої, де вона спасала ся. Поставили свічки, молебен відслужили. Відтак в Авраамів манастир ходили. Бачили Савеків сад — місце, де Авраам сина зарізати хотів Богови. Потому ходили на то місце, де Христос явив ся Марії Магдалинї, і в церкву Якова, брата Господного. Всї місця показував богомільник, і скрізь казав, кілько де гроший давати треба. Д' обідови вернули ся на кватиру, попоїли. І лиш що стали лягати спати, заохкав богомільник, почав одїж свою обшукувати. „Витащили“, повідає, „у мене мошенку з грішми — 25 рублїв“, каже, „було: дві десятцї та три дрібними“. Посумував, посумував богомільник, „що-ж дїяти“ — лягли спати.

(Дальше буде.)

Всячина.

Памяти Федьковича. Минувшої недїлї устроїла молодїж в Панцї-Забагнї вечерок зі співами і деклямациями в честь Юрія Федьковича в шкільній комнатї. Около 7-ої години вечером зібрали ся місцеві ґазди-читалники, парубки і шкільна

молодїж а навіть із сусїдного села Нової-Слобозії було кілька ґаздів. Кімнату красно прибрано і на стїні висів образ Федьковича. Дїти були сьвяточно повбирані. Тутешний учитель п. Прокіп Лаґадин привитав всїх присутних і пояснив їм се сьвято. Розповів про житє і труди Федьковича і закінчив словами: „Ще не вмерла Україна і слава і воля“, почім відспівано наш гимн народний. Молодїж деклямувала стихи Федьковича а найкрасше деклямували отсї: Катріна Гаврилюк, Марія Гаврилюк, Марія Миронюк, Катріна Красовска, Іван Ходан, Ізидор Лаґадин і Василь Малинчук, котрий також деклямував дуже красно за горівку. Молодїж співала кілька красних пісень, межи ними і піснї уложені Федьковичем. Родичі були дуже втїшні, бо побачили, що їх дїти не дармо ходять до школи. При кінци відспівано ще раз наш народний гимн а предсїдатель місцевої ради шкільної, Іля Гаврилюк, подякував дуже сердечними словами нашому учителеви за єго труд. Сказав, що перед пятьма роками а тепер, від коли Ви до нас прийшли, в нас цілком иньший сьвіт настав. Люди богато хосенного понаучували ся. Родичі дуже щасливі, що почули, як їх дїти красно і весело сьпівали і на память говорили, з утїхи чоловікови аж слези лиють ся. Ви нам зробили сегодня велику радість, як також нашим дїточкам. Ми пізнали, хто то був Юрій Федькович, як також минувшого року чулим за Тараса Шевченка. Дякуєм Вам, що Ви нам оповідаєте за таких учених і заслужених людий і як ми повинні їх споминати. Пан учитель подякував за сердечні слова і всї розїйшли ся веселї домів.

З Калинівцїв, повіта Сторожинецкого, пишуть нам: Приготовляючі збори каси Райфайзеньскої в Калинівцях над Черемшом відбули ся 15. марта с. р. З загального числа 33 приступивших до каси членів, явило ся 30. З 3 неприсутних членів виправдало свою неприсутність 2. Провідником зборів вибрано одноголосно пана Василя Гишку, надучителя в Калинівцях. При голосованю увійшли до старшини: п. Василь Гишка яко начальник каси, Василь Ґриндей яко заступник, а яко члени Николай Харина, Николай Сироїжка і Николай Лукаш. По зборах відбуло ся засїданє старшини і тут ухвалено як найскорше леґалїзувати статути в нотара. Пан нотар Дмитро Попович не взяв від руки нїчо, за що єму складає старшина найсердечнїйшу подяку. Як в кождім селї, так і в нашім старали ся вороги, щоби не приставали люди до каси. За тих ворогів напишемо пізнїйше і дамо всему мирови знати, як вони в селї против сьвітла-добра воюють. Ми покажемо всї їх хиби, бо се такі люди, котрі повинні нарід в сїм дїлї підпирати, бо з него жиють.

З Вилавча, повіта Вижницкого, пишуть до нас: Оден крок наперед поступила громада Вилавче. На засїданю ради громадскої, дня 11. марта с. р., ухвалено більшостию голосїв дїловодство громадске провадити по руски. Отже від тепер має секретар громадский провадити канцелярию по руски. Дуже красно з вас, панове радні; старайте ся тепер, щоби се і сповняло ся, бо то від вас залежить. Доглядайте сего доброго дїла. Дивно і жаль нам, що такий красний внесок пана І. Романюка не принято одноголосно, а лиш більшостию голосів, Що против внеску голосували пявки, то їм не беремо за зле, але вам панове радні шляхтичі Альбота і Горовацкий. Ви встидалисьте ся голосувати за руским, ви не хочете тримати з мужиками-християнами, ви з пявками? Тримайте ся їх і на далї. Ви боїте ся, що вас пявки не виберуть за радних або двірників? Нї, не бійте ся! они вас не вибрали і не виберуть — ви їх вибрали на радних, а навіть і двірника вибралисьте нехриста. Встид і ганьба. Вам, панове радні, котрі голосували за руским дїловодством, дякуємо й будьте переконані, що секретар п. Севериньский сповнить ваше жаданє тим більше, бо й він є Русином. А щоби ви знали, як на далї маєте поступати, приходїть що недїлї і сьвята до читалнї. Не дивіть ся на наших ворогів, не слухайте їх, бо они вам добра не жичуть. Ви знаєте, що наша читалня має мало членів, а то тому, бо ви не йдете враз, не тримаєте єдність.

Гостинець чемним діточкам, ч. 3. Ціна 5 сотиків. Ся книжочка має 26 сторін і фарбовану окладинку. Замовляти в І. Карбулицкого в Мамаївцях. Зміст: Портрет і житєпись Ізидора Воробкевича, Як Безглуздівці з раком воювали, Молодий хрущик, Вовки, Щур з'їв желїзо, 12 приказок, Відгадки.

Ґазета „Православна Буковина“ хоче нашу православну бурсу при Народнім Домі змаловажити перед народом і тому пише неправду, що нїби бурсою рядять унїяти вп. Ясеницкий, Стоцкий, Кордуба, Власюк і Петровский. Тимчасом цїлий сьвіт знає, що єї управителями є православні люди: др. Филипович, панотець Семака, проф. Клим і учитель Руснак. Кацапики крутять саме так, як крутив покійний Морар, що окричав колишного предсїдателя „Рускої Бесїди“, панотця Василя Продана — унїятом.

Подяка. Вп. п. П. Сивериньский, секретар громадский, подарував для бідних шкільних дїтий 150 зошитів по 4 кр. За сей щедрий дар складає заряд шкільний в імени бідних дїтий і їх родичів щиру подяку.

Вилавче, 15. марта 1903.

В. Чаховский,
надучитель.

Кроваві демонстрациї. Минувшої пятницї устроїли мадярскі студенти велику демонстрацию в річницю смерти Кошута. Полїция непотрібно вмішалась в справу і з того прийшло до величезної бійки між полїциєю а студентами, котрим прийшла до помочи величезна товпа народу. Студенти кидали на полїцию камінєм, а полїция рубала шаблями і тратувала кіньми. Скінчилось на тім, що двох студентів і полїцийного комісяря поранено майже на смерть, богато осіб ранено лекше і арештовано кількадесять осіб. З тої причини була також в угорскім соймі величезна буча против президента мінїстрів. В суботу студенти повторили свої демонстрациї, але до бійок не прийшло, бо полїция держалась здалека. Президент мінїстрів боронив в угорскім соймі полїцию і казав, що полїция не робила нїяких надужить, лиш товпа. Найлїпшим доказом того є се, що було ранених камінєм 28 полїцийних жовнїрів і 4 полїцийних урядників. З товпи ранено лиш 11 осіб. З тих 11 ранених мають лиш 3 особи рани від полїцийних шабель а решта має рани від каміня, котрим кидала товпа.

Бойкот на коршму. В селї Супранівцї в Галичинї розпочав ся дня 3. марта с. р. бойкот на коршму і коршмаря. Бойкот розпочала сама молодїж. Виглядає, що бойкот удасть ся а арендар буде мусїти дати драпака, щоби не згинути з голоду. Арендар видячи, що хлопцї, повернувши з бранки, забавляли ся в читалнї при сьпіві патріотичних пісень „Не пора, не пора“ і др., куда і старші посходились, і що анї оден чоловік до коршми через 2 недїлї не приходить, настрашив ся і давав вже 50 лїтрів пива даром, щоби лиш відступити від бойкоту. Але хлопцї постановили тримати ся кріпко, бо знають, що в злуцї і витревалости сила а нарід вже досить наплатив ся на фактора, що жиючи з руского хлопа, горне на річ панів і при всяких виборах піддержує ворогів народу. Треба лиш аби старші ішли разом з молодими і піддержали бойкот, а тодї буде не лиш виграна але і славний примір для других сїл. Славне парубоцтво Супранівки рішило видержати бойкот так довго, аж доки коршмар не дасть драпака. Перед бранкою хлопцї захотїли забавитись при пиві, тож спровадили собі єго з міста Тернополя. Спровадили здорове пиво, а не помиї, якими трактує людий пявка на селї.

Переписка „Рускої Ради“.

Ч. Іван Пасїчник (P. O. Canmore, Alta) в Канадї. Сьвятого письма не маємо, купіть собі Історию біблїйну Тороньского у Львові, в книгарнї Зайфарта і Чайковского; дві книжцї коштують 2 коронї. Молитвенники є в папірни „Рускої Бесїди“ по 24 сотики. Найлїпше купувати 10 примірників за 2 коронї. — **Читалня в Ставчанах.** Товариство „Руска Бесїда“ знає що Ви потерпіли через огонь велику страту і вишле Вам по одному примірникови всїх своїх книжочок даром. — **Петро Котик** в Канадї (P. O. Canmore, Alta). Висилаємо Вам нашу ґазету і просимо не гаїти ся з присилкою передплати. — **К. Петращук** в Рогожештах. Ми передали Ваше письмо „Бесїдї“, котра вишле Вам дальші книжочки.

Видає Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО.
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Ів. Захарка.